บทที่ ๑

บทนำ

ไตจัดเป็นอวัยวะภายในที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอวัยวะหนึ่งของร่างกายเพราะมีหน้าที่ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพหลายประการไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ในการขับถ่ายของเสียในร่างกาย หน้าที่ควบคุมสมดุลของสารน้ำและเกลือแร่ในร่างกาย หน้าที่ในการผลิตฮอร์โมน ฯลฯ เมื่อเกิดโรคที่ทำให้ไตทำงานผิดปกติหรือไม่ทำงานก็ย่อมจะมีผลให้การทำงานของอวัยวะอื่นๆในร่างกายทำงานผิดปกติไปด้วย

โรคไตวายเรื้อรัง (Chronic renal failure) จัดเป็นโรคของไตที่พบได้บ่อยและมีความสำคัญเป็นอย่างมากโรคหนึ่ง ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังกว่าครึ่งจะมีความรุนแรงของโรคที่จัดอยู่ในระยะสุดท้ายซึ่งเป็นระยะที่จะพบอาการของยูรีเมียอันเป็นอาการที่เกิดจากการทำงานของอวัยวะต่างๆผิดปกติไปเนื่องมาจากของเสียคั่งเพราะไตไม่ทำงานทำให้ผู้ป่วยเหล่านี้ต้องทนทุกข์ทรมาณและบางรายอาจถึงแก่กรรมจากการที่อวัยวะสำคัญ เช่น ระบบหัวใจและหลอดเลือดทำงานผิดปกติเนื่องจากของเสียคั่งเป็นต้น

ระบบประสาทจัดเป็นระบบหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะระบบประสาทอัตโนมัติ (Autonomic nervous system) เพราะมีหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะภายในที่สำคัญๆหลายอย่าง เช่น การทำงานของหัวใจ การทำงานของระบบขับถ่าย ฯลฯ ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังในระยะสุดท้ายล้วนพบการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทรวมทั้งระบบประสาทอัตโนมัตินี้ทุกคน และมีหลักฐานหลายอย่างที่บ่งชี้ว่าการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติ (Autonomic dysfunction) นี้อาจเป็นสาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยผู้ป่วยเหล่านี้ต้องทนทุกข์ทรมาณและตายลงในที่สุด *(1,2)*

สาเหตุของการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดแต่เชื่อว่าน่าจะเป็นผลที่เกิดจากของเสียที่คั่งในร่างกายเพราะไตไม่ทำงาน

การรักษาการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังก็ยังไม่มีวิธีใดที่จัดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด ได้มีการนำวิธีต่างๆที่ใช้รักษาโรคไตวายเรื้อรังมาใช้รักษาการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติโดยเชื่อว่าการกำจัดของเสียที่คั่งในร่างกายให้ลดลงจะสามารถแก้ไขความผิดปกติเหล่านี้ได้แต่ผลการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่สามารถให้ข้อสรุปได้แน่ชัดว่าการรักษาโรคไตวายเรื้อรังด้วยวิธีต่างๆ เช่น การฟอกเลือดด้วยเครื่อง(Hemodialysis) การล้างไตทางหน้าท้องแบบถาวร (Continuous ambulatory peritoneal dialysis , CAPD) หรือการผ่าตัดเปลี่ยนไต (Renal transplantation) จะสามารถแก้ไขการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังได้ดีกว่ากัน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาผลการรักษาโรคไตวายเรื้อรังด้วยวิธีต่างๆดังกล่าวต่อการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่เคยมีการศึกษากันมานั้นล้วนเป็นการศึกษาที่นำผลการรักษาในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาต่างชนิดมาเปรียบเทียบกัน ไม่มีรายงานการศึกษาใดที่ทำการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังให้การรักษานั้นๆในผู้ป่วยคนเดียวกันทำให้ผลการศึกษาที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้อสรุปได้ชัดเจนว่าการรักษาต่างๆเหล่านั้นจะได้ผลในการรักษาการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติได้ดีมากน้อยเพียงใดเนื่องจากขาดการควบคุมการศึกษาที่ถูกต้อง

<u>วัตถุประสงค์</u>

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาผลของการรักษาการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังด้วยวิธีการฟอกเลือดและการล้างไตทางหน้าท้องแบบถาวรในผู้ป่วยคนเดียวกันโดยเปรียบเทียบผลก่อนและหลังให้การรักษา เพื่อให้ได้ข้อสรุปให้ชัดเจนว่าสามารถใช้รักษาการทำงานที่ผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติได้หรือไม่อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้ทราบถึงกลไกการเกิดความผิดปกติเหล่านี้และยังอาจนำมาใช้ป้องกันและรักษาอาการต่างๆที่เกิดจากการทำงานผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังได้.